

УДК 316.422:364.422

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

К. Ільїна

*Львівський національний університет імені Івана Франка
79008 м. Львів, проспект Свободи, 18*

У статті розглянуто роль державної підтримки у впровадженні моделі інноваційного розвитку економіки. Досліджено законодавство, яке регулює інноваційні процеси в Україні. Проаналізовано державне фінансове забезпечення вітчизняної науково-технічної та інноваційної діяльності. Визначено причини, які стримують інноваційну активність підприємств і відповідно гальмують економічне зростання в Україні. Ключові слова: інновації, фінансування, державна підтримка, інноваційне законодавство, економічне зростання.

Вступ

Зростання економіки сьогодні неможливе без реалізації в Україні позитивних зрушень і впровадження моделі інноваційного розвитку. Для підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних галузей необхідне впровадження новітніх технологій. Проте, як засвідчує досвід провідних зарубіжних країн, ринкові механізми не здатні цілком забезпечити інноваційний розвиток. Це зумовлює необхідність своєчасного втручання держави через застосування дієвих способів та механізмів стимулювання інноваційної діяльності суб'єктів господарювання.

Шляхи державної підтримки інновацій досліджували відомі вітчизняні вчені, а саме: О. Волков, Н. Внукова, В. Геєць, М. Денисенко, М. Козоріз, М. Крупка, А. Кузнєцова, П. Микитюк, В. Новицький, С. Онишко, А. Пересада, І. Тивончук, Л. Федулова, І. Шовкун, М. Якубовський та ін.

Проте, незважаючи на численні наукові праці державне стимулювання інновацій в Україні залишається недостатнім.

Постановка завдання

Державне регулювання та підтримка інноваційного розвитку втілюється перш за все через правотворчу діяльність. Методи, способи та шляхи активізації інноваційних процесів визначаються у відповідних положеннях нормативно-правових актів. За їхньою допомогою запускається механізм системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку, що призводить до перерозподілу в економіці фінансових джерел на користь інноваторів. Держава також надає безпосередню фінансову допомогу для реалізації інноваційних проектів.

Отже, метою статті є дослідження державного регулювання та підтримки інноваційного розвитку в Україні.

Виклад основного матеріалу

Згідно із Законом України "Про інноваційну діяльність", її державне регулювання здійснюється шляхом: "визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності; формування і реалізації державних, галузевих, регіональних

і місцевих інноваційних програм; створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності; захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності; фінансової підтримки виконання інноваційних проектів; стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів; встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності; підтримки функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури” **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.

Пріоритети інноваційної діяльності визначаються у Законі України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”, прийнятому в 2011 р. Згідно з цим законом вони поділяються на стратегічні та середньострокові **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.

Стратегічні напрями затверджуються на довгострокову перспективу – до 10 років. У їхніх рамках на період до 5 років формуються середньострокові напрями загальнодержавного, галузевого та регіонального рівнів. Реалізуються стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності через систему відповідних загальнодержавних програм, а середньострокові – через державне замовлення, державні програми, інноваційні проекти тощо.

На період 2011–2021 рр. визначено такі стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності: “1) освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; 2) освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки; 3) освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з’єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій; 4) технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу; 5) впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики; 6) широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища; 7) розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.”

До кожного з цих стратегічних пріоритетів визначено середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 рр. – усього їх налічується 53. Проте, як зазначає І. Б. Жилиєв, “в умовах значного дефіциту фінансових коштів Україна не здатна реалізувати такий широкий спектр пріоритетів. Враховуючи світовий досвід, можна припустити, що країна реально може собі дозволити розвивати не більше десятка пріоритетних напрямів” **[Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 16]**. На необхідності звуження кількості пріоритетних напрямів наголошує й А. Я. Кузнецова, яка зазначає, що “досвід високорозвинутих країн показує, що така всеохоплюваність веде до інноваційного вихолощування та розпорошення фінансування. ... оптимізація інноваційної направленості економіки сприятиме економії внутрішніх і зовнішніх коштів та їхньому раціональному використанню для фінансування саме тих пріоритетів, за якими Україна має потенційні переваги та які забезпечать інноваційний прорив. Насамперед це стосується генної інженерії, біо- та нанотехнологій, аеро- та космічної техніки” **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.

Відповідно до цих напрямів формуються державні інноваційні програми, які поділяються на бюджетні та державні цільові. Бюджетні визначають загальний обсяг фінансового забезпечення із Державного бюджету і їхніх в межах можуть реалізовуватися державні цільові. Фінансування програм передбачається у Законі про Державний бюджет на поточний рік.

У бюджеті на 2012 р. було передбачено видатки на: керівництво та управління у сфері науки, інновацій та інформатизації на суму 10 421,2 тис. грн.; фінансову підтримку розвитку інфраструктури науково-технічної, інноваційної діяльності та інформатизації, наукової преси, наукових об'єктів, що становлять національне надбання, забезпечення діяльності Державного фонду фундаментальних досліджень на суму 39 150,2 тис. грн.; дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням – 103 784,1 тис. грн.; створення сучасного інноваційного парку у галузі інформаційних та інших високих технологій – 35 000 тис. грн. [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Серед державних цільових програм варто виділити такі:

Державна цільова економічна програма “Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2013 рр.”, яка була затверджена Постановою КМУ № 447 від 14.05.2008 р. Фінансування цієї програми мало проводитись за рахунок коштів Державного і місцевих бюджетів, інвестицій суб'єктів господарювання та організацій, грантів міжнародних організацій. Загальний орієнтовний обсяг необхідних коштів сягає 257 млн грн, в т.ч. з Держбюджету – 103,92 млн грн.;

Загальнодержавна цільова науково-технічна космічна програма України на 2008–2012 рр., затверджена відповідним Законом України від 30 вересня 2008 року N 608-VI. Загальний обсяг фінансування становить 2495 млн грн., в т.ч. з Державного бюджету - 1460 млн грн.

Щодо створення нормативно-правової бази також можна констатувати, що державні заходи підтримки інноваційного розвитку характеризуються швидше кількістю, ніж якістю. Сьогодні в Україні існує чимало нормативних актів, у яких використовуються слова “наука” та “інновації” (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість нормативно-правових актів України, в яких використовуються слова “наука” та “інновації” (станом на травень 2012р.)

Слова	Закони України	Укази Президента	Постанови Уряду
Наука	868	3 413	більше 5000
Інновації	135	265	832

Джерело: складено автором

Проте визначальним фактором є не кількість нормативних актів, а їхня узгодженість, дієвість та стабільність. Деякі положення мають виключно декларативний характер, чіткий механізм реалізації відсутній.

Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” визначає, що “держава застосовує фінансово-кредитні та податкові важелі для створення економічно сприятливих умов для ефективного здійснення наукової і науково-технічної діяльності...” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]. І одним з таких важелів є бюджетне фінансування.

За законодавством на бюджетне фінансування наукової та науково-технічної діяльності (крім видатків на оборону) повинно було б виділятися не менше 1,7 % ВВП України. Проводиться таке фінансування має як базове або програмно-цільове **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. Базове фінансування, згідно з цим Законом, забезпечує фундаментальну науку; найважливіші дослідницькі напрями; розширення інфраструктури; підтримку об'єктів, які є національним науковим надбанням; підготовку кадрів для наукової діяльності. Кабінет Міністрів України затверджує перелік установ та вищих навчальних закладів, які отримуватимуть базове фінансування для наукової і науково-технічної діяльності.

Програмно-цільове фінансування використовується для тих наукових програм і розробок, які відповідають пріоритетним напрямкам науково-технічного розвитку; виконуються у межах державного замовлення чи в ході міжнародного співробітництва. Таке фінансування проводиться на конкурсній основі. Проте із задекларованих 1,7 % в останні роки в Україні на науку реально спрямовувалось не більше 1 % ВВП.

У контексті державного стимулювання науково-технічного розвитку та інновацій важливого значення набуває оподаткування. Компетенція щодо встановлення і скасування податків, зборів, обов'язкових платежів, а також пільг платникам належить Верховній Раді України, Верховній Раді Автономної Республіки Крим та сільським, селищним, міським радам. Загальнодержавні податки та збори встановлюються Верховною Радою України, а місцеві – сільськими, селищними, міськими радами в межах їхніх повноважень **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.

Закон України “Про систему оподаткування”, який втратив чинність з прийняттям Податкового кодексу, серед принципів побудови системи оподаткування виділяв “стимулювання науково-технічного прогресу, технологічного оновлення виробництва, виходу вітчизняного товаровиробника на світовий ринок високотехнологічної продукції” та “стимулювання підприємницької виробничої діяльності та інвестиційної активності – введення пільг щодо оподаткування прибутку (доходу), спрямованого на розвиток виробництва” **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. Проте у Податковому кодексі таких положень немає.

Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств”, який до 2013 р. втратив чинність, передбачав інвестиційний податковий кредит, тобто “відстрочку плати податку на прибуток, що надається суб'єкту підприємницької діяльності на визначений строк з метою збільшення його фінансових ресурсів для здійснення інноваційних програм, з наступною компенсацією відстрочених сум у вигляді додаткових надходжень податку через загальне зростання прибутку, що буде отримано внаслідок реалізації інноваційних програм” **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. Закон дозволяв відносити до валових витрати на НДДКР, що зменшувало дохід підприємства, який підлягав оподаткуванню.

Науково-дослідні установи і вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації, внесені до Держреєстру наукових установ, які отримували державну фінансову підтримку, визнавалися неприбутковими організаціями. Їхні доходи, що склалися з коштів або майна, яке надходило безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань; пасивних доходів; коштів або майна, які надходили таким неприбутковим організаціям, від проведення їх основної діяльності; дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних

цільових фондів або у межах благодійної допомоги чи технічної допомоги, що надавалися таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів звільнялися від оподаткування податком на прибуток [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Ще один закон, який втратив чинність, – “Про податок на додану вартість” передбачав звільнення від оподаткування ПДВ операцій з “оплати вартості фундаментальних досліджень, науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт особою, яка безпосередньо отримує такі кошти з рахунку Державного казначейства України; безкоштовної передачі приладів, обладнання, матеріалів, крім підакцизних, науковим установам та науковим організаціям, вищим навчальним закладам III–IV рівнів акредитації, внесеним до Державного реєстру наукових організацій, яким надається підтримка держави; (...) операції, які здійснюються в рамках наукового і технологічного співробітництва відповідно до Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Новоприйнятий Податковий кодекс зберігає тільки окремі стимули для науково-технічної та інноваційної діяльності. Зокрема, при розрахунку податку на прибуток, визначаючи об’єкт оподаткування, можна враховувати витрати “на вдосконалення технології та організації виробництва”, “пов’язані з науково-технічним забезпеченням господарської діяльності, на винахідництво і раціоналізацію господарських процесів, проведення дослідно-експериментальних та конструкторських робіт, виготовлення та дослідження моделей і зразків, пов’язаних з основною діяльністю платника податку, витрати з нарахування роялті та придбання нематеріальних активів (крім тих, що підлягають амортизації) для їх використання в господарській діяльності платника податку” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]. Від податку також звільняються окремі доходи неприбуткових організацій (науково-дослідних установ, вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, яким надається підтримка держави).

Щодо податку на додану вартість, то, згідно з Податковим кодексом, від оподаткування звільняються витрати з “оплати вартості фундаментальних досліджень, науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт особою, яка безпосередньо отримує такі кошти з рахунку Державного казначейства України” і “безкоштовної передачі приладів, обладнання, матеріалів, крім підакцизних, науковим установам та науковим організаціям, вищим навчальним закладам III–IV рівнів акредитації, внесеним до Державного реєстру наукових організацій, яким надається підтримка держави” [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Окремі положення Податкового кодексу присвячуються підтримці космічної галузі, літакобудуванню, а також енергозберігаючим технологіям. Зокрема, згідно зі ст. 158 “Особливості оподаткування прибутку підприємств, отриманого у зв’язку із впровадженням енергоефективних технологій”, від оподаткування звільняється 80% прибутку підприємств, які реалізують на території України енергозберігаюче обладнання чи відповідні матеріали і сировину. Також від оподаткування звільняється 50% прибутку, отриманого від реалізації енергозберігаючих проектів [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]. Ці норми діють протягом п’яти років від одержання першого прибутку з енергозберігаючих технологій.

Варто зазначити, що, на думку вчених, податковий тиск на суб’єктів господарювання в інноваційній сфері можна зменшити також через зміну структури

податків – вважається за доцільне зменшити частку трансакційних податків і збільшити частку рентних [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 137].

Підсумовуючи досвід попередніх років, можна констатувати, що податкова політика так і не стала повноцінним стимулюючим фактором інноваційної діяльності в Україні. Причина полягає передусім у нестабільності та непослідовності її проведення. Наприклад, у Законі України “Про інноваційну діяльність”, прийнятому в 2002 р., V розділ – “Особливості в оподаткуванні та митному регулюванні інноваційної діяльності” – містив суттєвий перелік пільг для інноваційно активних суб’єктів господарювання. Зокрема, передбачалося, що 50 % ПДВ за операціями, пов’язаними з виконанням інноваційних проектів, не перераховуватимуться до бюджету, а залишатимуться у суб’єктів господарювання (на спеціальному рахунку) для використання на інноваційні та науково-технічні цілі. Аналогічно мали використовуватися 50 % податку на прибуток, одержаного від виконання таких проектів. Сплата земельного податку передбачалася в половинному розмірі. Серед пільг були також прискорена амортизація основних засобів; звільнення від сплати ввізного мита і ПДВ під час ввезення в Україну сировини, обладнання та комплектуючих для виконання інноваційних проектів. Однак у 2003 р. дія цих положень призупиняється, а у 2005 р. – вони взагалі вилучаються у зв’язку з прийняттям Закону України “Про державний бюджет” [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 33].

Нестабільним було і законодавство, що регулює іноземне інвестування і захищає інтереси іноземних інвесторів. Верховна Рада України у 1992–1993 рр. затвердила закони України “Про іноземні інвестиції”, “Про державну програму заохочення іноземних інвестицій” та декрет Кабінету Міністрів України “Про режим іноземного інвестування”. Ці законодавчі акти створювали вигідні умови для іноземного інвестування і стимулювали притік інвестицій з-за кордону. Так, надавались податкові пільги для підприємств з іноземними інвестиціями (зокрема, звільнення від сплати податку на прибуток). Проте вже у 1996 р. приймається Закон “Про режим іноземного інвестування”, який скасовує вищезгадані акти і, відповідно, встановлені ними пільги. Зберігає дію тільки Постанова Верховної Ради України “Про порядок введення в дію Закону України “Про режим іноземного інвестування”, яка гарантувала збереження пільг для іноземних інвесторів, що на той час вже працювали в Україні на пільгових умовах. Однак у 2000 р. набирає чинності Закон України “Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб’єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження”, внаслідок якого іноземні інвестори зрівнюються у правах з внутрішніми і втрачають пільги. Сьогодні іноземні інвестори позбавлені суттєвих пільг [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

Ще однією серйозною проблемою залишається відсутність конкретних механізмів реалізації окремих положень, тобто недостатність процесуальної складової. Наприклад, згідно з “Концепцією науково-технологічного та інноваційного розвитку”, активізувати інноваційну діяльність можна, “диференціюючи розміри податкових пільг залежно від активності в інноваційному процесі конкретних господарюючих суб’єктів, організацій і окремих осіб за умов щорічного збільшення ними витрат на науково-дослідні, дослідно-конструкторські роботи не менш як на 25 відсотків; запровадивши спеціальний порядок створення інноваційних асоціацій, які є інвестиційно-виробничими об’єднаннями юридичних та фізичних

осіб, що беруть спільну участь в інноваційній діяльності; розробивши державну систему страхування ризиків інноваційної діяльності за рахунок спеціально створеної страхової компанії тощо” [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Проте задекларовані пункти досі, на жаль, не втілюються в повному обсязі через невизначеність механізмів їхньої реалізації.

Окрім податкових пільг держава може підтримувати інноваційну діяльність через пряме фінансування або кредитування інноваційних процесів. Закон України “Про інноваційну діяльність” передбачає державну допомогу на реалізацію інноваційних заходів у вигляді: “а) повного безвідсоткового кредитування пріоритетних інноваційних проектів...; б) часткового (до 50 %) безвідсоткового кредитування інноваційних проектів...за умови залучення до фінансування проекту решти необхідних коштів виконавця проекту і (або) інших суб’єктів інноваційної діяльності; в) повної чи часткової компенсації...відсотків, сплачуваних суб’єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів; г) надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів; д) майнового страхування реалізації інноваційних проектів...” [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Згідно з цим же Законом, джерелами фінансової підтримки інноваційної діяльності є: “а) кошти Державного бюджету України; б) кошти місцевих бюджетів і кошти бюджету Автономної Республіки Крим; в) власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; г) власні чи запозичені кошти суб’єктів інноваційної діяльності; д) кошти (інвестиції) будь-яких фізичних і юридичних осіб; е) інші джерела, не заборонені законодавством України” [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Проте державні кошти досі не відігравали значної ролі у фінансовому забезпеченні інновацій реального сектора. Обсяги фінансування інноваційної діяльності вітчизняних суб’єктів господарювання за державний кошт подані у табл. 2.

У 2010 р. на підтримку інноваційно активних суб’єктів господарювання з Державного бюджету було витрачено 87 млн грн, що хоч і перевищує в 11 разів показник 2000 р., проте на 31,5% менше, ніж у 2009 р. Місцеві бюджети у 2010 р. витратили на потреби інноваційно активних суб’єктів господарювання 6 млн грн., тобто майже стільки ж, скільки і у 2009 р.

Таблиця 2

Державні кошти у загальному обсязі фінансування інноваційної діяльності

Роки	2000		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	млн грн	% *	млн грн	% *	млн грн	% *	млн грн	% *	млн грн	% *	млн грн	% *	млн грн	% *
Всього	1757	100	5752	100	6160	100	10821	100	11994	100	7950	100	8045	100
З державного бюджету	8	0,4	28	0,5	114	1,9	145	1,3	337	2,8	127	1,6	87	1,1
З місцевих бюджетів	2	0,1	15	0,3	14	0,2	7	0,1	16	0,1	7	0,1	6	0,1

*% до загального обсягу

Джерело: [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 199; Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 205]

Частка Державного і місцевих бюджетів у загальному обсязі видатків на інновації залишається мізерною.

У підтримку функціонування інноваційної інфраструктури суттєву лепту вносить Закон України “Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків”. Технологічний парк (технопарк), за цим Законом, – “це юридична особа або група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об’єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукомістких розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції”. Підтримка інноваційної діяльності технологічних парків проводиться державою через цільове субсидювання проектів чи безпосередню фінансову допомогу **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.

Серед цільових субсидій, які могли отримувати технологічні парки можна виділити передусім: звільнення від увізного мита під час ввезення в Україну сировини, матеріалів, обладнання тощо для реалізації інноваційних проектів; податковий вексель з ПДВ при імпорті устаткування, обладнання та комплектуючих; несплата до бюджету суми податку на прибуток, отриманої в результаті реалізації проектів, а зарахування цих коштів на спеціальні рахунки з метою використання для подальшої інноваційної діяльності. Суми цих податків зараховувалися у розмірі 50 % на спеціальні рахунки учасників технологічних парків та спільних підприємств, а ще 50 % – на спеціальний рахунок керівного органу відповідного технологічного парку. Проте 31 березня 2005 р. скасовується звільнення від сплати податку на прибуток, податку на додану вартість з продажу в Україні, ввізного мита та податку на додану вартість при імпорті сировини, матеріалів, устаткування, обладнання, комплектуючих на інших товарів. 2 лютого 2006 р. з переліку заходів підтримки видалено пріоритетність у залученні іноземних кредитів під державні гарантії, відновлено два з попередньо скасованих непрямих видів державної допомоги (звільнення від сплати податку на прибуток та ввізного мита) та запроваджено два нові (застосування податкового векселя при імпорті нових устаткування, обладнання і комплектуючих, та застосування прискореної амортизації задіяних у проекті технологічного парку основних фондів і встановлюється щорічна 20 % норма прискореної амортизації основних фондів груп 3 та 4), а також запроваджено нові види прямої державної допомоги – повне або часткове (до 50 %) безвідсоткове кредитування проектів технологічних парків, а також повну або часткову компенсацію відсотків, сплачуваних комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам виконавцями за кредитування проектів технологічних парків. Однак з 1 січня 2011 р. скасовується звільнення від сплати податку на прибуток та сплата ПДВ податковим векселем при імпорті **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. А з прийняттям Податкового кодексу було виключено статтю, яка встановлювала преференції щодо амортизації.

За час існування вітчизняні технопарки довели свою доцільність та ефективність. Проте у 2008–2009 рр. їхні фінансові показники різко погіршилися **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. Такі наслідки зумовлені кризою і скорочення державної підтримки інноваційної діяльності через зміни до законодавства.

Висновки

В умовах ринкової економіки державна інноваційна політика втілюється у законодавстві та реалізуються через відповідні механізми. Сьогодні державна

підтримка інновацій в Україні характеризується швидше кількісним підходом, ніж якісним – задекларовано значну кількість пріоритетних напрямів, проте для їхньої реалізації виділяється недостатньо коштів; прийнято численні нормативні акти у сфері науки та інновацій, однак вони містять прогалини, є нестабільними і недостатньо дієвими. В останні роки, хоч і декларується необхідність стимулювання інновацій в економіці, насправді спостерігається скорочення державної фінансової підтримки, постійне скасування економічних стимулів та непослідовність податкової політики у цій сфері.

Розроблення пропозицій щодо формування такої політики та її фінансового забезпечення є перспективою подальших досліджень.

1. Бондарев Т. Іноземні інвестиції в Україні – законодавче регулювання [Електронний ресурс] / Т. Бондарев. – № 20 (32). – 04.11.2004 р. – Режим доступу : <http://www.yur-gazeta.com/ua/>
2. Жилияев І. Б. Особливості формування сучасної національної інноваційної системи України / І. Б. Жилияев // Інвестиції та інноваційний розвиток : науково-практичний бюлетень Державного агентства України з інвестицій та інновацій. – К. : ЗОВНІШТОРГВИДАВ УКРАЇНИ. – 2009. – № 4. – С. 12–17.
3. Закон України “Про Державний бюджет України на 2012 рік” від 22.12.2011 № 4282-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4282-17/print1333584669028357>
4. Закон України “Про інноваційну діяльність” від 4.07.2002 № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>
5. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” від 13.12.1991 № 1977-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>
6. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 28.12.1994 № 334/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=334%2F94-%E2%F0>
7. Закон України “Про податок на додану вартість” від 03.04.1997 № 168/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=168%2F97-%E2%F0>
8. Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” від 08.09.2011 № 3715-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17/ed20111002>
9. Закон України “Про систему оподаткування” № 1251-XII від 25.06.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1251-12>
10. Закон України “Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків” від 16.07.1999 № 991-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=991-14>
11. Кузнецова А. Я. Перспективи розвитку національної інноваційної системи України [Електронний ресурс] / А. Я. Кузнецова // Економічні науки. Серія “Облік і фінанси”, 2010. – Вип. 7 (25). – Ч. 4. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/en_oif/2010_7_4/38.pdf
12. Лукач Р. В. Податкове стимулювання інвестицій в інновації // Р. В. Лукач, Р. Г. Коваль / Інвестиції та інноваційний розвиток : науково-практичний бюлетень Державного агентства України з інвестицій та інновацій. – К. : ЗОВНІШТОРГВИДАВ УКРАЇНИ. – 2009. – № 4. – С. 32–36.

13. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент : навч. посібник / П. П. Микитюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 400 с.
14. Наукова та інноваційна діяльність в Україні – 2009 : стат. зб. / Держкомстат України. – К. : [Держкомстат України], 2010. – 347 с.
15. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : стат. зб. / Держстат України. – К. : ДП „Інформаційно-видавничий центр Держстату України”, 2011. – 282 с.
16. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
17. Постанова Верховної Ради України “Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України” від 13.07.1999 № 916-ХІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=916-14>
18. Про технологічні парки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.dknii.gov.ua/index.php/uk/2010-09-09-12-22-00/2010-09-09-12-24-35/138-2010-10-07-08-43-48
19. Щодо державної допомоги діяльності технопарків в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/705/>

STATE SUPPORT FOR INNOVATION DEVELOPMENT OF ECONOMY OF UKRAINE

К.Іlyina

Lviv National University of Ivan Franko

The article examines the role of government support in the implementation of innovative models of economic development. Researched innovative legislation in Ukraine. The author analyzes the state financing of national science, technology and innovation. Identified the reasons that prevent innovation activities of enterprises and economic growth in Ukraine.

Keywords: innovation, financing, government support, innovative legislation, economic growth.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОДДЕРЖКА ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

Е. Ильина

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

В статье рассматривается роль государственной поддержки во внедрении модели инновационного развития экономики. Исследовано законодательство, которое регулирует инновационные процессы в Украине. Проанализировано государственное финансовое обеспечение отечественной научно-технической и инновационной деятельности. Определены причины, которые сдерживают инновационную активность предприятий и соответственно тормозят экономический рост в Украине.

Ключевые слова: инновации, финансирование, государственная поддержка, инновационное законодательство, экономический рост.